

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on sujuvoittaa lupa- ja valitusprosessit ja antaa niitä koskeva palvelulupaus. Hallitusohjelman liitteen 4 mukaan viranomaiskäsitelylle annetaan kaavoitusprosessissa, mukaan lukien YVA, sitovat käsittelyajat. Rakentamista ja ympäristöä koskevissa kaikissa asioissa valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valitusluvan saamista. Hallitusohjelman mukaan valituslupapäätöksen saamiselle asetetaan sitova määräaika.

Kiinteistöliitto pitää erittäin tärkeänä hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamista.

Tavoitteiden saavuttamiseksi toimintatapojen ministerityöryhmä on 29.5.2017 antanut lupa- ja valitusprosesseja koskevan palvelulupauksen, jossa korostuu lupa- ja valitusprosessien asiakaslähtöisyys. Myös tuomioistuimille on jatkossakin taattava edellytykset käsitellä valitusasiat ilman aiheetonta viivytystä.

Kiinteistöliitto pitää ehdotusta korvata hallintolainkäyttölaki kokonaan uudella lailla (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa) perusteltuna ja lakiehdotuksen sisällöllisiä ratkaisuja pääosiltaan hyvinä.

Hallintoprosessi sinällään muodostaa oman prosessilajinsa riita- ja rikosprosessin rinnalla. Lainkäyttö ja tuomioistuinlaitos muodostavat kuitenkin oikeusjärjestelmässämme kokonaisuuden, jossa voidaan pitää perusteltuna, että oikeudenkäyntimenettelyille asetetaan samankaltaisia tavoitteita ja perusvaatimuksia. Kiinteistöliitto pitää erittäin tärkeänä, että hallintoprosessin menettelysäännöksiä kehitetään huomioiden yleisiä tuomioistuihin koskeva vastaava sääntely ja sen kehityssuunnat.

Kiinteistöliitto pitää välttämättömänä myös sitä, että hallintotuomioistuinten menettelytavat ovat yhdenmukaiset. Hallintolainkäyttölain yleispiirteinen sääntely on valitettavasti mahdollistanut säännösten tulkitsemisen ja soveltamisen eri tavoin eri hallintotuomioistuimissa. Lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että hallintotuomioistuinten menettelytavat hallintoprosessissa yhdenmukaistuvat. Näin voidaan osaltaan taata toimintatapojen ministeriryöryhmän vahvistaman palvelulupauksen tavoite yhdenvertaisesta palvelusta.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

-

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

-

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

-

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

-

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta erittäin hyvänä erityisesti siltä osin, kun lakiehdotus antaa hallintotuomioistuimille mahdollisuuden prosessioikeudellisena toimenä rajoittaa ajallisesti uusien selvitysten toimittamista.

Kiinteistöliitto pitää nykyisen hallintoprosessin yhtenä merkittävimpana epäkohtana sitä seikkaa, että lisäselvityksiä voidaan esittää hallinto-oikeusprosessin aivan viime metreillä, jopa senkin jälkeen kun asia on jo ratkaistu istunnossa. Asian vireillä ollessa esitetty aineisto on pääsääntöisesti otettava huomioon ratkaisuharkinnassa.

On selvää, että tämä mahdollisuus on tarjonnut keinon jopa tarkoituksellisesti pitkittää hallintoprosessia. Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta tältä osin erittäin hyvänä.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvitysketjuista. Uusia selvitysketjuja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Lakiehdotuksen 6 luvun 13 §:n mukaan hallintotuomioistuin voi järjestää suullisen valmistelun sen selvittämiseksi, mistä asiaan liittyvistä seikoista oikeudenkäynnin osapuolet ovat erimielisiä sekä mitä selvitystä vaatimusten tueksi on esitettävissä.

Hallintoprosessin erityispiirteenä voidaan pitää sitä, että asianosaiset voivat hoitaa prosessiaan itsenäisesti. Kiinteistöliiton näkemyksen mukaan suullinen valmistelu jämäköittää prosessia selvästi ja takaa hyvin mahdollisuuden tehokkaaseen pääkäsittelyvaiheeseen. Kiinteistöliiton mukaan lakiehdotusta tulisi muuttaa siten, että oikeuden sijasta hallintotuomioistuimella olisi velvollisuus

järjestää asiassa suullinen valmistelu, jos valmistelulle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa suullisella valmistelulla tehokkaammin kuin kirjallisessa valmistelussa.

Tarkastus (15 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

-

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa (12 luku 5 §)

Kannatamme ehdotusta.

Lisäperustelut:

Lakiehdotuksen mukaan valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa. Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa todetaan, että tuomioistuinten käsittelyaikoja lyhennetään muun muassa kehittämällä korkein hallinto-oikeus aidoksi ennakkoratkaisutuomioistuimeksi.

Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta tältä osin erittäin kannatettavana ja hallitusohjelmavoitteiden mukaisena. Valituslupajärjestelmällä taataan se, että korkeimpaan hallinto-oikeuteen etenevät pääsääntöisesti sellaiset asiat, joiden ratkaisemisella on ennakkopäätösvaikutusta.

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkua lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

Arvio käsittelyajasta (6 luku 21 §)

Lakiehdotuksen mukaan valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa. Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa todetaan, että tuomioistuinten käsittelyaikoja lyhennetään muun muassa kehittämällä korkein hallinto-oikeus aidoksi ennakkoratkaisutuomioistuimeksi.

Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta tältä osin erittäin kannatettavana ja hallitusohjelmataavoitteiden mukaisena. Valituslupajärjestelmällä taataan se, että korkeimpaan hallinto-oikeuteen etenevät pääsääntöisesti sellaiset asiat, joiden ratkaisemisella on ennakkopäätösvaikutusta.

Kuoppala Jaana
Suomen Kiinteistöliitto ry - Harri Hiltunen, Jenni Hupli